

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 372/2019 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om beviljande av examenstillstånd för Stadin ammatti- ja aikuisopisto för grundexamensutbildning i pedagogisk verksamhet och handledning

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 372/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Sari Sarkomaa /saml m.fl.:

Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att säkerställa tillgängligheten till personal inom småbarnspedagogik, och

vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att möjliggöra att Stadin ammatti- ja aikuisopisto ska beviljas examenstillstånd för grundexamensutbildning i pedagogisk verksamhet och handledning?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Enligt 28 § i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) är behörighetsvillkoren för uppgiften som barnskötare inom småbarnspedagogik grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning, en lämplig grundexamen inom hälsovård och det sociala området eller någon annan motsvarande lämplig examen där det ingår eller som kompletterats med tillräckligt omfattande examensdelar i vård, fostran och undervisning av barn. Närmare bestämmelser om lämpliga examina och tillräckligt omfattande examensdelar utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt 29 § i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) är behörighetsvillkoren för uppgifter som familjedagvårdare för uppgiften lämplig yrkesexamen eller någon annan för området lämplig utbildning.

Enligt Statsrådets förordning om småbarnspedagogik (753/2018) ska en sådan behörighetsgivande grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning som avses i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) innehålla eller kompletteras med obligatoriska examensdelar som ger kompetens i småbarnspedagogik och familjeverksamhet eller obligatoriska examensdelar som ger kompetens i kommunikation och teckenspråkshandledning. En sådan behörighetsgivande grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen ska innehålla eller kompletteras med obligatoriska examensdelar som ger kompetens i pedagogisk verksamhet och vård av barn och unga. För den som avlagt obligatoriska examensdelar som ger kompetens i arbete med personer med funktionsnedsättning räcker det dock med att avlägga den examensdel som gäller främjande av barns utveckling, välbefinnande och lärande. En annan lämplig examen som avses i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) är grundexamen i teckenspråkshandledning.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 372/2019 rd

En person som har avlagt yrkesexamen för familjedagvårdare eller yrkesexamen inom pedagogisk verksamhet och handledning som ger motsvarande kompetens är behörig för uppgiften som barnskötare inom småbarnspedagogik enligt lagen om småbarnspedagogik (540/2018) efter att ha avlagt den examensdel i grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning som ger kompetens i genomförande av pedagogisk verksamhet inom småbarnspedagogik.

Lagen och förordningen om småbarnspedagogik gör det möjligt att smidigt genom två olika grundexamina förvärva de kunskaper som krävs för barnskötare inom småbarnspedagogik så att det är möjligt att skaffa kompetensen och behörigheten för uppgiften genom att avlägga de examensdelar som anges i bestämmelserna. De som avlagt examen inom något annat område än småbarnspedagogik kan även enkelt komplettera sina kunskaper genom att avlägga de examensdelar som anges i bestämmelserna. En ny möjlighet i lagen är även att få samma behörighet som vid avläggande av yrkesexamen för familjedagvårdare genom att avlägga de examensdelar som anges i bestämmelserna. Dessa olika sätt att bli behörig för uppgifter som barnskötare inom småbarnspedagogik stärker kompetensen hos dem som avlägger examen och dem som redan är i arbetslivet, och möjliggör att svara på behovet av arbetskraft. Alla utbildningsanordnare behöver därför inte heller ha examenstillstånd för båda typerna av examen för att svara på kompetensbehovet som gäller barnskötare inom småbarnspedagogik.

Genom beslut som undervisnings- och kulturministeriet fattat om anordnartillstånd för yrkesexamen och utbildning, och som trädde i kraft i början av 2018, har utbildningsbehovet för pedagogisk verksamhet och handledning tillgodosetts. Efter reformen av examensstrukturen som trädde i kraft i början av augusti 2018 har sammanlagt 30 anordnare av yrkesinriktade examina och utbildningar anordnartillstånd för grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning. Dessutom har flera utbildningsanordnare på grundval av utbildningsbehovet även beviljats rätt att anordna yrkes- och specialyrkesexamen i pedagogisk verksamhet och handledning. De 40 utbildningsanordnare med en utvidgad uppgift att ordna läroavtalsutbildning, inklusive Helsingfors stad som är huvudman för Stadin ammattiopisto, har genom anskaffning av utbildning rätt att som läroavtalsutbildning anordna utbildning för alla examina som ingår i examensstrukturen, alltså även andra examina och utbildningar än de som föreskrivs i anordnartillståndet. Helsingfors stad som är huvudman för Stadin ammattiopisto har därmed rätt att genom anskaffning av utbildning som läroavtalsutbildning även anordna utbildning och examen för grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning, om staden anskaffar den nödvändiga utbildningen och examen av de anordnare vars anordnartillstånd omfattar examen i fråga.

I sitt anordnartillstånd för yrkesinriktade examina och utbildningar har Helsingfors stad tillstånd att anordna utbildning för grundexamen inom social- och hälsovård, och de som avlagt kompetensområdet för vård och pedagogisk verksamhet för barn och unga är även behöriga som barnskötare inom småbarnspedagogik. Helsingfors stad anordnar gott om utbildning inom social- och hälsovård. Dessutom anordnar utbildningsanordnare i huvudstadsregionen kompletterande utbildning för familjedagvårdare, som kan få behörighet som barnskötare inom småbarnspedagogik genom att avlägga extra studier. Detta har varit viktigt eftersom behovet av familjedagvård har minskat betydligt. Finansieringen som beviljas utbildningsanordnare är i regel

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 372/2019 rd

inte öronmärkt för en viss examen eller utbildning, och därför kan utbildningsanordnaren inom ramarna för sitt anordnartillstånd rikta utbildningen enligt behovet av arbetskraft.

Nätverket av anordnare av grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning täcker hela landet. Sex av utbildningsanordnarna med anordnartillstånd för grundexamensutbildningen är verksamma inom Nyland. En av dessa utbildningsanordnare undervisar på svenska. I huvudstadsregionen erbjuder två finskspråkiga utbildningsanordnare grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning, och den andra anordnaren erbjuder examen även på svenska. Undervisnings- och kulturministeriet har med sitt tilläggsprestationsbeslut för 2019 den 22.11.2019 beviljat dessa två anordnare fler studerandeår, som dessa anordnare ansökt om för att svara på utbildningsbehovet för grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning. Dessutom har flera utbildningsanordnare i Nyland och i huvudstadsregionen beviljats fler studerandeår för att öka närvårdarutbildningen. För närvarande bereds det egentliga prestationsbeslutet för yrkesutbildningar 2020. Flera nyländska anordnare av grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning har föreslagit att antalet målinriktade studerandeår ska ökas, och en motivering i ansökningarna är utbildningsbehovet inom social- och hälsovården och inom pedagogisk verksamhet och handledning.

Vid ansökan om tillstånd för en ny examen ska utbildningsanordnaren lämna in en motiverad ansökan med nödvändiga bilagor. I 28 § i lagen om yrkesutbildning ingår bestämmelser om förutsättningar för beviljande av anordnartillstånd. En förutsättning för beviljande av ett anordnartillstånd är att examina och utbildning behöver ordnas med tanke på de riksomfattande och regionala kompetensbehoven samt utbudet av examina och utbildning. Anordnartillstånd kan beviljas en sökande som med tanke på fullgörandet av den uppgift som ansökan gäller har behövt kunnande och tillräckligt samarbete med arbets- och näringslivet samt ekonomiska och operativa förutsättningar att på ett ändamålsenligt sätt ordna examina och utbildning i enlighet med denna uppgift. Vid bedömningen av förutsättningarna beaktas verksamhetens kvalitet, effektivitet och resultat. Undervisnings- och kulturministeriet ska i samband med beslut som gäller beviljande av anordnartillstånd se till att tillstånden sammantaget säkerställer tillräcklig tillgång till yrkesutbildning. Även i behandling av ändring av anordnartillstånd följs ovannämnda förutsättningar för beviljande av anordnartillstånd.

Beviljandet av anordnartillstånd bygger på att de i lagen föreskrivna förutsättningarna uppfylls enligt en helhetsbedömning som utförs av ministeriet. Även om den sökande med hänsyn till genomförande av uppgiften har behövt kunnande och tillräckligt samarbete med arbets- och näringslivet samt ekonomiska och operativa förutsättningar att på ett ändamålsenligt sätt ordna examina och utbildning i enlighet med denna uppgift, är en viktig motivering för beviljande av anordnartillstånd riksomfattande och regionala kompetensbehov.

Undervisnings- och kulturministeriet har avtalat om att öka antalet nybörjarplatser med tusen nybörjarplatser inom utbildningen av lärare inom småbarnspedagogik. Ökandet av platserna genomförs under 2018–2021 med hjälp av ett anslag på 28 miljoner euro. Antalet kandidatexamina inom småbarnspedagogik som ger behörighet som lärare inom småbarnspedagogik ökas stegvis vid universiteten. För att påskynda studierna tillgodoräknas även

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 372/2019 rd

tidigare studier. För att öka flexibiliteten är distansstudier och flerformsstudier tillgängliga, och det är till exempel möjligt att på internet avlägga grund- och ämnesstudier i pedagogik.

I examensmålen för universiteten under avtalsperioden 2021–2024 beaktas de ovannämnda tilläggen. Universiteten har redan stegvis ökat antalet nybörjarplatser i lärarutbildningar inom småbarnspedagogik, vilket kommer att synas i examensmålen. För att åtgärda bristen på arbetskraft inom de sociala och pedagogiska områdena och öka utbildningsutbudet finns det behov av samarbete även mellan universitets- och yrkeshögskolesektorn. Genom att öka utbildningen åtgärdas bristen på lärare inom småbarnspedagogik runtom i Finland.

För att öka utbildningen genomför universiteten även andra åtgärder som förbättrar examensgraden och utbildningens tillgänglighet. I motiveringarna till förslaget till examensmål för avtalsperioden 2021–2024 uppger universitet bland annat att de kommer att förbättra genomströmningen för lärarutbildningen inom småbarnspedagogik. Detta innebär att läroplanen utvecklas, antalet flerformiga studiesätt ökas, undervisningen digitaliseras, möjligheterna till distansstudier förbättras och handledningen effektiviseras. Genom att öka diversifieringen av studiesätt förbättras bland annat utbildningens regionala tillgänglighet.

Undervisnings- och kulturministeriet har med de universitet (7) som erbjuder lärarutbildning inom småbarnspedagogik förhandlat om en preliminär plan för att öka antalet lärarutbildningar inom småbarnspedagogik (1000+). Universiteten väntas ge ett förslag om flerformsstudierna och utbildningsutbudet som ska genomföras i samarbete. Utbildningen är avsedd för personer som redan arbetar inom branschen och vill bli behöriga som lärare inom småbarnspedagogik.

Undervisnings- och kulturministeriets mål är att universitet ska utveckla den regionala tillgängligheten av utbildningen och öka bland annat på utbudet av kurser som kan avläggas vid öppna universitetet. Anslag för utvecklingsprojekt som högskolor beviljats eller eventuellt kommer att beviljas kommer att om möjligt användas för att öka antalet utbildningar inom områden som lider av brist på arbetskraft. Utlysningen genomförs på våren 2020.

Den tidigare undervisningsministern inrättade i början av 2019 ett utvecklingsforum för utbildningar inom småbarnspedagogiken för 2019–2020. Forumets mål är att främja samarbetet mellan utbildningarna och utbildarna inom småbarnspedagogiken och följa upp utvecklingen och förändringsprocesserna i utbildningar inom småbarnspedagogik. Syftet med forumets arbete är att bereda ett utvecklingsprogram för utbildningar inom småbarnspedagogik. Programmets teman är forskning i utbildning inom småbarnspedagogik, förutseende av behov inom utbildningen, fungerande utbildningsvägar samt utveckling av kompetens inom småbarnspedagogik och ständigt lärande. Till forumets uppgifter hör även att fungera som stöd för verkställigheten av lagen om småbarnspedagogik i frågor som gäller utbildning, och främja genomförandet av sammansättningen av personalen som ingår i lagen och som kommer att träda i kraft 2030.

Helsingfors 19.12.2019

Undervisningsminister Li Andersson